

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури

«Затверджую»

Голова приймальної комісії

СумДПУ імені А. С. Макаренка

проф. Юрій ЛЯННОЙ

«25» березня 2025 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
«ОСНОВИ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ»
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ А7 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ
(денна та заочна форма навчання)**

Розглянута на засіданні приймальної
комісії університету

«25» березня 2025 р.

протокол № 7

Суми–2025

Програма вступного іспиту за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт

Освітній рівень – магістр

Розробники:

к. фіз.вих. і спорту, доцент Ніна КУЛИК,

к. пед. н., доцент Діана БЕРМУДЕС,

к.н.фіз. вих. і спорту, доцент Людмила МАКСИМЕНКО

Затверджено на засіданні кафедри теорії та методики спорту

Навчально-наукового інституту фізичної культури

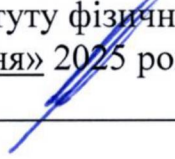
протокол № 8 від «24 березня» 2025 року

Завідувач кафедри Діана БЕРМУДЕС

Затверджено на засіданні Вченої ради

Навчально-наукового інституту фізичної культури

протокол № 9 від «25 березня» 2025 року

Голова вченої ради Михайло ЛЯННОЙ

Голова комісії

(підпис)

Ніна КУЛИК
(ініціали, прізвище)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Формування сфери фізичної культури і спорту пов'язане з використанням сучасних технологій, що істотно поглибило і розширило технологічні й функціональні зв'язки цієї сфери з іншими підсистемами національної економіки. Все це спрямовує населення до оволодіння особистою фізичною культурою, де на кадровий склад з вищою фаховою освітою покладається важлива роль організації та проведення спортивної та оздоровчої роботи.

Підготовка фахівців за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт є невід'ємною складовою організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Метою вступного іспиту для вступу на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності А7 Фізична культура і спорт галузі знань А Освіта у Сумському педагогічному університеті імені А. С. Макаренка для іноземців та осіб без громадянства є визначення сформованості фахових знань з основ теорії і методики спортивної підготовки.

Вступник має оперувати знаннями:

- про сутність виду спорту, про систему і загальні закономірності спортивної підготовки, методику проведення навчально-тренувальних занять, про організацію і проведення змагань, комплексний контроль у спорті;
- про розуміння інтеграції теоретичних знань з дисциплін циклу професійної у практичну реалізацію в процесі організації та проведення спортивної та оздоровчої роботи.

Формою вступного іспиту з «Основ теорії і методики спортивної підготовки» визначено письмове тестування вступників.

Представлена програма розкриває основні закономірності розвитку спорту та системи спортивної підготовки, що дозволяє вступнику чітко уявити основний зміст вимог і допомагає цілеспрямовано підготуватися до вступного іспиту на здобуття освітнього рівня «магістр» зі спеціальності А7 Фізична культура і спорт.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Комплект тестових завдань для вступу на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності А7 Фізична культура і спорт галузі знань А Освіта у Сумському педагогічному університеті імені А. С. Макаренка для іноземців та осіб без громадянства містить 2 варіанти тестових завдань. Кожен варіант складається із тестових завдань, що охоплюють основні закономірності розвитку спорту та системи спортивної підготовки.

Загальна кількість запитань в одному варіанті тестового завдання – 40. Запитання тесту передбачають визначення вступником однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих варіантів. Завдання тесту вважається виконаним, коли вступник вибрав і позначив правильну відповідь на запитання завдання. Правильний варіант відповіді на кожне запитання тестового завдання оцінюється у 5 балів, відповідно неправильний варіант відповіді – оцінюється у 0 балів. Загальна кількість можливих набраних балів за виконання всіх запитань тестового завдання може бути 200.

Результат отриманих абітурієнтом балів оцінюється таким чином:

- до 99 набраних балів оцінюється як «незадовільно» – вступне випробування вважається не складеним;
- 100 і вище набраних балів оцінюється як «склав» – вступне випробування вважається складеним.

Виконання тестових завдань розраховано на 1,5 академічні години.

Нижче подано рівні оцінювання відповідей абітурієнтів.

РІВНІ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКІВ З ВСТУПНОГО ІСПИТУ «ОСНОВИ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ»

Відсоток правильних відповідей	200-бальна шкала	Рівень
86-100%	171-200	Дуже високий
76-85%	151-170	Високий
71-75%	141-150	Вищий за середній
61-70%	121-140	Достатній
50-60%	100-120	Задовільний
Менше 50%	1-99 балів	Незадовільний

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ

1.1. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТЕОРІЇ СПОРТУ, ФУНКЦІЇ ЙОГО У СУСПІЛЬСТВІ

Сутність спорту, його роль, форми та умови функціонування в суспільстві. Класифікація видів спорту згідно Єдиної спортивної класифікації України. Основні поняття (категорії) теорії спорту: вихідні поняття теорії спорту («спорт», «спортивне змагання», «базовий спорт», «спорт вищих досягнень», «спортивний рух», «спортивна діяльність»); функціональні поняття («спортивна підготовка», «система спортивної підготовки», «школа спорту», «спортивне тренування», «тренованість», «підготовленість», «спортивна форма»); підсумкові поняття («спортивне досягнення», «спортивний результат», «спортивна кваліфікація»). Характеристика соціальних функцій спорту. Характеристика функцій системи спорту для всіх в Україні. Основні напрями спортивного руху, які притаманні суспільству на сучасному етапі.

1.2. СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Характеристика компонентів системи спортивної підготовки: система відбору і спортивної орієнтації; система змагань; система спортивного тренування; система чинників, що підвищують ефективність тренувальної і змагальної діяльності:

- а) організаційно-управлінські чинники;
- б) науково-методичне і інформаційне забезпечення;
- в) медико-біологічне забезпечення;
- г) матеріально-технічне забезпечення;
- д) фінансування;
- е) підготовка кадрів;
- ж) чинники зовнішнього середовища.

Основні напрями вдосконалення системи спортивної підготовки.

1.3. ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СПОРТІ

Роль та місце спортивних змагань в системі підготовки спортсменів. Особливості проведення змагальної діяльності в різних видах спорту (4 групи видів спорту). Критерії економічної ефективності системи проведення змагань в різних видах спорту. Види спортивних змагань. Організація та способи проведення змагань (коловий, з вибуванням, змішаний). Умови, які впливають на змагальну діяльність.

1.4. ОСНОВИ ТЕОРІЇ АДАПТАЦІЇ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ ЇЇ ФОРМУВАННЯ У СПОРТСМЕНІВ

Сутність адаптації в спорті. Реакції адаптації при м'язовій роботі. Стадії формування термінової адаптації. Стадії формування довготривалої адаптації. Деадаптація, реадаптація та зрив адаптації в спорті.

1.5. НАВАНТАЖЕННЯ У СПОРТИВНОМУ ТРЕНУВАННІ

Характеристика навантажень, які використовуються в спорті: за характером; за величиною; за спрямованістю; за координаційною складністю; за психічною напругою; за енергозабезпеченням. Аналіз зовнішньої та внутрішньої сторін навантаження. Аналіз різновидів відпочинку за тривалістю та характером організації. Регулювання тренувальних і змагальних навантажень. Вплив навантажень на організм спортсменів різної кваліфікації та підготовленості.

1.6. СТОМЛЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Поняття «стомлення», «стомленість», «перевтома», «втома» та «відновлення». Чинники, які стимулюють розвиток втоми в процесі підготовки. Фази розвитку процесу стомлення та відновлення при м'язовій діяльності. Стомлення та відновлення при виконанні навантажень різної спрямованості: симптоми стомлення після навантажень різної величини; характеристика стомлення при виконанні анаеробних вправ; характеристика стомлення при виконанні аеробних вправ. Стомлення та відновлення в залежності від кваліфікації та тренуваності спортсменів.

1.7. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРИНЦИПИ, ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Визначення мети і завдань спортивного тренування. Загальна класифікація принципів спортивної підготовки. Специфічні принципи спортивної підготовки: спрямованість до найвищих досягнень; поглибленої спеціалізації; неперервності тренувального процесу; єдності поступового збільшення навантажень та тенденції до максимальних навантажень; хвилеподібності та варіативності навантаження; циклічності тренувального процесу; єдності взаємозв'язку структури змагальної діяльності та структури підготовленості. Дидактичні принципи спортивної підготовки. Шляхи реалізації зазначених принципів у підготовці спортсменів.

Класифікація засобів спортивного тренування. Фізичні вправи – основний засіб спортивного тренування: змагальні вправи; загально-підготовчі вправи; спеціально-підготовчі вправи; допоміжні вправи, відновні вправи. Форма та зміст фізичних вправ.

Аналіз методів спортивного тренування (словесних, наочних, практичних). Характеристика практичного методу: метод строго регламентованої вправи, ігровий, змагальний методи. Характер роботи та варіанти застосування методів.

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Поняття «підготовка» та «підготовленість». Характеристика різних сторін підготовленості, які визначають рівень досягнень: технічна, тактична, фізична, психічна та інтегральна підготовленості спортсмена.

Фізична підготовка - основа досягнення високих результатів у спорті. Мета, завдання та зміст загальної фізичної підготовки. Мета, завдання та зміст допоміжної фізичної підготовки. Мета, завдання та зміст спеціальної фізичної підготовки. Контроль фізичної підготовленості спортсмена. Основи методики запобігання травм при розвитку фізичних якостей.

Місце і значення технічної підготовки спортсменів у тренувальному процесі. Кінематичні характеристики спортивної техніки. Динамічні та ритмічні характеристики спортивної техніки. Етап початкового вивчення техніки змагальних вправ: мета, завдання, зміст. Етап поглибленого вивчення техніки змагальних вправ: мета, завдання, зміст. Етап закріплення і подальшого вдосконалення техніки змагальних вправ: мета, завдання, зміст. Вдосконалення технічної майстерності кваліфікованих спортсменів.

Мета, завдання та зміст тактичної підготовки. Тактика змагальної діяльності. Фактори, що обумовлюють вибір тактики. Основи методики формування тактичної майстерності. Контроль тактичної підготовленості спортсменів.

Основні поняття психологічної підготовки. Основні напрямки психологічної підготовки. Види психологічної підготовки спортсменів та команд. Засоби психологічної підготовки.

Завдання, засоби та методи інтегральної підготовки спортсменів.

2.1. ПОБУДОВА БАГАТОРІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Структура та зміст багаторічної підготовки спортсменів. Загальна характеристика етапів багаторічної підготовки спортсменів. Динаміка навантажень і співвідношення роботи різного напрямку в процесі багаторічного вдосконалення. Основні шляхи інтенсифікації підготовки спортсменів у процесі багаторічного вдосконалення. Побудова підготовки спортсменів в олімпійських циклах.

2.2. ОСНОВИ ЦИКЛІЧНОСТІ ПОБУДОВИ ПРОГРАМ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ

Загальна характеристика циклічності побудови спортивного тренування (макро-, мезо-, мікроцикли). Періодизація підготовки в окремому макроциклі. Характеристика періодів підготовки в окремому макроциклі:

підготовчого періоду; змагального періоду; перехідного періоду. Загальна структура річної підготовки (макроциклу). Типи мезоциклів: втягуючий, базовий, контрольно-підготовчий, передзмагальний, змагальний, відновлювальний. Поєднання мікроциклів в мезоциклі. Структура мікроциклів різного типу. Основи планування мікроциклів в системі підготовки. Типи мікроциклів: втягуючий, ударний, відновлювальний, модельний, змагальний. Загальна структура занять. Педагогічна спрямованість занять: основні заняття; додаткові заняття; заняття вибіркової спрямованості; заняття комплексної спрямованості. Характеристика типів занять: навчальні заняття; тренувальні заняття; навчально-тренувальні заняття; модельні заняття; контрольні заняття. Характеристика організації занять; індивідуальна форма; групова форма; фронтальна форма; вільна форма.

2.3. ВІДБІР І ОРІЄНТАЦІЯ СПОРТСМЕНІВ У СИСТЕМІ БАГАТОРІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Поняття «спортивний відбір», «спортивна орієнтація», «спортивна селекція», «комплектація команд». Характеристика критеріїв відбору. Критерії первісного відбору в залежності від специфіки виду спорту. Критерії відбору в залежності від специфіки виду спорту. Взаємозв'язок відбору та орієнтації з етапами багатолітньої підготовки.

Характеристика первісного відбору та орієнтації. Основи та критерії, які використовуються на первісному відборі та її орієнтації. Характеристика попереднього відбору та орієнтації. Основи та критерії, які використовуються на попередньому відборі та її орієнтації. Характеристика проміжного відбору та орієнтації. Основи та критерії, які використовуються на проміжному відборі та її орієнтації. Характеристика основного відбору та орієнтації. Основи та критерії, які використовуються на основному відборі та її орієнтації. Характеристика заключного відбору та орієнтації. Основи та критерії, які використовуються на заключному відборі та її орієнтації.

2.4. КОНТРОЛЬ У СПОРТИВНОМУ ТРЕНУВАННІ

Мета, об'єкт контролю. Види контролю. Основні вимоги до показників, які використовуються в процесі контролю. Завдання та зміст самоконтролю, педагогічного та лікарського контролю. Контроль тренувальних та змагальних навантажень. Характеристика комплексного контролю. Особливості контролю за фізичною, технічною, тактичною та психічною підготовленістю.

2.5. ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Взаємозв'язок елементів в системі управління процесом підготовки спортсменів. Основи етапного управління. Ефективність етапного управління. Основи поточного управління. Основні умови поточного управління. Основи оперативного управління. Фактори оперативного управління.

2.6. МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СПОРТСМЕНІВ

Моделювання в спорті (загальні положення). Моделювання підготовленості та змагальної діяльності в залежності від індивідуальних особливостей спортсменів.

Поняття «прогнозування» в спорті. Метод прогнозування – екстраполяція. Види прогнозування в спорті: короткотермінове прогнозування; середньо термінове прогнозування; довготермінове прогнозування; понаддовготермінове прогнозування.

2.7. ЗАСОБИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА СТИМУЛЯЦІЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Характеристика засобів відновлення та стимуляції працездатності в системі підготовки спортсменів. Характеристика педагогічних засобів відновлення. Характеристика психологічних засобів відновлення. Медико-біологічні засоби відновлення. Фармакологічне забезпечення стимуляції працездатності та відновлюючих процесів. Засоби управління працездатністю та відновлюючих процесів.

2.8. ДОПІНГИ І БОРОТЬБА З ЇХ ЗАСТОСУВАННЯМ У СПОРТІ

Допінгові засоби і методи. Негативний вплив заборонених стимулюючих речовин на організм спортсмена. Боротьба із застосуванням допінгу в спорті.

2.9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРЕНУВАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗМАГАНЬ

Спортивний інвентар та обладнання місць проведення тренувальних занять та змагань. Тренажери у системі спортивної підготовки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабенко В.Г., Попов О.В., Янко І.В. Загальна фізична підготовка : методичні рекомендації з проведення занять. Київ, МВС України, 2002. 22 с.
2. Бакаєв В. О., Годік М. А. Сучасні підходи до побудови багаторічного тренувального процесу. Харків: Основа, 2020. 254 с.
3. Бачинська Н. В. Фізичне виховання та сучасні тенденції розвитку олімпійського та професійного спорту в Україні : навчальний посібник. Дніпропетровськ : Нова Ідеологія, 2011. 192 с.
4. Бондарчук А. П. Періодизація спортивного тренування. К.: Аграрна наука, 2000. 568 с.
5. Бурла О. М. Загальна теорія підготовки спортсменів : навч.-метод. посібник для студентів галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини». Суми : Видво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 184 с.
6. Вейнберг Роберт С. Психологія спорту. К. : Олімп. літ., 2014. 334
7. Верьянов О. М. Теорія та методика розвитку фізичних якостей спортсменів. Київ: Олімпійська література, 2016. 398 с.
8. Вознюк Т. В. Основи теорії та методики спортивного тренування: навчальний посібник. Вінниця : ФОП Корзун Д. Ю., 2016. 240 с.
9. Волков Л. В. Основи спортивної підготовки дітей і підлітків. Київ : Вища школа, 2013. 152.
10. Волков Л. В. Спортивна підготовка молодших школярів. К.: Освіта України, 2010. 388 с.
11. Волков Л. В. Теорія і методика дитячого та юнацького спорту: підручник. Вид. 2-е, пер. і доп. К.: Освіта України, 2016. 464 с.
12. Воронова В. І. Психологія спорту: навч. посібник. Київ: Олімпійська література, 2007. 298 с.

- 13.Грабовський Ю.А. Масова фізична культура і спорт: основи організації та методики: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти галузі знань: 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини». Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2013. 231с.
- 14.Гринь О. Р. Психологічне забезпечення та супровід підготовки кваліфікованих спортсменів. К.: Олимпийская література, 2015. 276 с.
- 15.Гурман Л. Д. Основи теорії і методики спортивного тренування. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 368 с.
- 16.Гурман Л. Д., Ротар О. В. Основи теорії та методики спортивного тренування : методичні рекомендації для студентів-заочників факультету фізичної культури. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. 34 с.
- 17.Демінський О. Д. Дидактичні основи оптимізації спортивного тренування. К.: Вища школа, 2001. 242 с.
- 18.Єдина спортивна класифікація України. Режим доступу: <https://mms.gov.ua/sport/yedina-sportivna-klasifikaciya>
- 19.Жданова О.М. Організація фізкультурно-оздоровчої роботи та рекреаційного туризму. Львів, 2001. 256 с.
20. Закон України "Про фізичну культуру і спорт". Відомості Верховної Ради України. 2021. №50. С. 19.
- 21.Закон України «Про фізичну культуру і спорт». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
- 22.Закон України «Про фізичну культуру і спорт». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
- 23.Заяць М. М. Інноваційні технології спортивного тренування. Київ: НТУУ, 2020. 312 с.
- 24.Костюкевич В. М. Врублевський Є. П., Вознюк Т. В. та ін. Теоретико-методичні основи контролю у фізичному вихованні та спорті: монографія / за ред. В.М. Костюкевича. Вінниця: «Планер», 2017.

191 с.

- 25.Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки у запитаннях і відповідях: навчально-методичний посібник. Вінниця: Планер, 2016. 159 с.
- 26.Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки у запитаннях і відповідях: навчально-методичний посібник. Київ: КНТ, 2017. 159 с.
- 27.Костюкевич В. М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації: навчальний посібник. Вінниця: «Планер», 2007. 273 с.
- 28.Кошура А. В. Теорія і методика спортивних тренувань : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 120 с.
- 29.Кришталь М. А. Психологія спорту: навч.-метод. посіб. Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. 54 с.
- 30.Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання К. : Олімпійська література, 2003. 421 с.
- 31.Лазоренко С. А., Чхайло М. Б., Шумаков О. В. Олімпійський спорт у запитаннях і відповідях. Суми: ФОП Цьома С .П., 2019. 176 с.
- 32.Литвиненко О.М., Твеліна А.О. Організація та методика масової фізичної культури: навчально-методичний посібник. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського. 2016. 130 с.
- 33.Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо організації навчально-тренувального процесу в ДЮСШ. Київ: МОН України, 2020. 38 с.
- 34.Методичні рекомендації щодо організації системи відновлення спортсменів після тренувань. Київ: МОЗ України, 2020. 58 с.
- 35.Методичні рекомендації щодо підготовки спортсменів на етапах багаторічного тренування. Київ: МОН України, 2020. 64 с.
- 36.Михайлова Н.Д. Спортивні споруди та обладнання : методичні рекомендації для студентів інституту фіз. вих. і спорту. К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2008. 76 с.

37. Мічуда Ю. П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку. Закономірності функціонування та розвитку. К. : Олімпійська література, 2007. 216 с.
38. Національний олімпійський комітет України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://noc-ukr.org> (дата звернення: 07.03.2025).
39. Національний олімпійський комітет України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://noc-ukr.org>
40. Оцінювання психофізіологічних станів у спорті / Г. Коробейніков, Є. Приступа, Л. Коробейнікова, Ю. Бріскін. Львів : ЛДУФК, 2013. 311 с.
41. Павлова Ю., Виноградський Б. Відновлення у спорті : монографія.: ЛДУФК, 2011. 204 с.
42. Петровська Т. В. Майстерність спортивного педагога : навчальний посібник Київ : НУФВСУ, видавництво «Олімпійська література», 2015. 184 с.
43. Пітин М. П. Теоретична підготовка в спорті. Львів : ЛДУФК, 2015. 370 с.
44. Платонов В. М. Система підготовки спортсменів у олімпійському спорті: загальна теорія та її практичне застосування. Київ: Олімпійська література, 2020. 808 с.
45. Платонов В. М., Булатова М. М. Фізична підготовка і спортивне вдосконалення. Київ: Олімпійська література, 2017. 478 с.
46. Платонов В. М., Булатова М. М. Фізична підготовка спортсмена. К. : Олімпійська література, 1995. 320 с.
47. Плахтій П. Д., Босенко А. І., Макаренко А. В. Фізіологія фізичних вправ: підручник. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2015. 268 с., іл.
48. Погорєлова А. Д. Інноваційні технології у підготовці спортсменів з інвалідністю. *Інноваційний розвиток освіти*. 2019. №12. С. 56–61.

- 49.Поляков А. І. Технології педагогічного контролю у спортивній діяльності. Харків: Факт, 2019. 280 с.
50. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про дитячо-юнацькі спортивні школи": від 05.11.2008 №993. Офіційний вісник України. 2008. №84. С. 17.
- 51.Присяжнюк С.І. Фізичне виховання: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 504 с. <http://194.44.152.155/elib/local/r102.pdf>
- 52.Про перелік видів спорту, що визнані в Україні. *Наказ Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України*, від 7 лютого 2001 року № 261 (Додатково див. *Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту*, від 22 листопада 2010 року N 4163). К., 2010. 8 с.
- 53.Прозар М. В., Козак Є. П. Теорія і методика викладання спортивних ігор (волейбол): навчальний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2015. 234 с.
- 54.Романенко В. О. Основи спортивного відновлення: методики відновлення фізичного стану спортсменів. Львів: Світ, 2019. 374 с.
- 55.Сергієнко В.М., Полтавцева Т.І. Технології організації спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи: навчальний посібник для студентів спеціальності «Фізична культура». 2-е вид., перероб. і доп. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. 164 с.
- 56.Сергієнко Л. П. Відбір у різні види спорту: підручник. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2010. 784 с
- 57.Сергієнко Л. П. Спортивний відбір: теорія та практика. Книга 1. Теоретичні основи спортивного відбору: підручник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2009. 672 с.
- 58.Сергієнко Л. П. Теорія та методика дитячого і юнацького спорту : підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 542 с.

- 59.Сизих А. П. Планування тренувальних циклів у спорті вищих досягнень. Одеса: Прес-центр, 2021. 316 с.
- 60.Соловей В. П. Фізіотерапевтичні методи у спортивному тренуванні. Дніпро: Академія, 2017. 278 с.
- 61.Стасюк В. А., Стасюк І. І., Прозар М. В., Петров А. О. Теорія і методика викладання спортивних ігор (футбол) : навчально-методичний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня “Рута”», 2017. 162 с.
- 62.Сушко Р. О. Розвиток спортивних ігор в умовах глобалізації (на матеріалі баскетболу) : монографія. К. : Центр учбової літератури, 2017. 360 с.
- 63.Теорія і методика фізичного виховання / Методика фізичного виховання різних груп населення: підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту / Під ред. Т.Ю. Круцевич. К.: НУФВСУ «Олімпійська література», 2008. Т2. С. 155-319. <http://fizkultura.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/tmfv.pdf>
- 64.Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту: в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. К. : Олімпійська література, 2008. Т. 1. 391 с. <http://fizkultura.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/tmfv.pdf>
- 65.Хорошуха М. Ф. Основи здоров'я юних спортсменів : монографія. К.: НУБіП України, 2014 – 722 с.
- 66.Чепелюк А. В. Формування психолого-педагогічної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури у вищому навчальному закладі. Дрогобич : Ред.-вид. відд. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2017. 175 с.
- 67.Шинкарук О. А. Теорія і методика підготовки спортсменів: управління, контроль, відбір, моделювання та прогнозування в

- олімпійському спорті: навч. посіб. К., 2013. 136 с.
- 68.Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : Навчальна книга. Богдан, 2001. Ч. 1. 272 с. <https://bohdan-books.com/upload/iblock/b92/b92308166511335af185740cb2c2bc1e.pdf>
- 69.Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : Навчальна книга. Богдан, 2002. Ч. 2. 247 с. <https://bohdan-books.com/upload/iblock/f47/f4705405ffa1d686c48b8d254db7e8e1.pdf>
- 70.Шкребтій Ю. М. Управління тренувальними і змагальними навантаженнями спортсменів високого класу. К. : Олімпійська література, 2005. 258 с.
- 71.Яковлів В. Л. Основи управління підготовкою юних спортсменів : навч. посіб. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. 271 с.
72. Яценко Т. Етапи й умови розвитку адаптивного спорту в Україні. *Наукові записки Національного педагогічного університету. Серія "Педагогіка".* 2018. №3. С. 45–49.
- 73.Яценко Т. Етапи й умови розвитку системи змагальної діяльності в сучасному спорті. *Наукові записки Національного педагогічного університету. Серія "Педагогіка".* 2018. №4. С. 55–60.

Додаткова література:

1. Кисельов В. О., Бермудес Д. В. Аналіз сучасного стану впровадження спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи у закладах загальної середньої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології.* Суми. СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2022, № 1 (115). С.220-229.
2. Кисельов В.О. Структура готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. *Фізико-математична освіта.* 2018. Вип. 1(15). Ч. 3. С. 27-31.

3. Кисельов В.О., Балашов Д.І. Освіта. Інноватика. Організація та проведення студентського дозвілля в умовах дистанційного навчання. *Освіта. Інноватика. Практика : науковий журнал*. Том 11, № 5 / Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Суми. 2023. С. 51-58.
4. Кисельов В.О., Лапицький В.О., Чхайло М.Б. Використання тренажерів у волейболі: методичні рекомендації. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. 45 с.
5. Кисельов В.О., Рибалко П.Ф. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2020. Вип. 3 (44). С. 63-70.
6. Кулик Н. А. Методика навчання бігових видів легкої атлетики: [методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Легка атлетика та методика її викладання»]. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 60 с.
7. Кулик Н. А., Кравченко І. М. Організація методики покращення фізичних якостей студентів-футзалістів. Олімпійський та паралімпійський спорт, № 1 (2023). С. 16-20. DOI: <https://doi.org/10.32782/olimpspu/2023.1.4>
8. Кулик Н., Степаненко Д., Сергієнко В., Печко Г., Гребенюк О. Особливості контролю спеціальної фізичної підготовки спортсменів які спеціалізуються у спортивній ходьбі. *Спортивний вісник Придніпров'я. Науково-практичний журнал*. № 2. 2023. С. 112-120. DOI: 10.32540/2071-1476-2023-2-112 <http://infiz.dp.ua/misc-documents/2023-02/2023-02-13.pdf>; <http://infiz.dp.ua/joomla/index.php/component/content/article/16-zhurnal/416-svp-2023-2>
9. Кулик Н.А. Формування здорового способу життя жінок 25-35 років засобами програми «Пілоксинг». Трансверсальність у професійній

- підготовці майбутнього фахівця: глобальний, європейський та національний контексти: колективна монографія / за заг. ред. М. Бойченко. Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2023. С. 248-273.
- 10.Кулик Н.А., Лапицький В.О., Косар Т.І. Моделювання психологічної підготовки спортсменок у хокеї на траві. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.. Драгоманова*. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / за ред.. О. В. Тимошенка. Київ : Видавництво НПУ імені М.П.. Драгоманова, 2022. Випуск 3К (147) 22. С. 221-225.
- 11.Кулик Н.А., Стасюк Р. М. Динаміка рівня фізичного розвитку і фізичної підготовленості спортсменів-панкратістів. Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології, 2023. № 1 (125). С. 15-26.
- 12.Лазоренко С., Кулик Н., Калашніков Ю. Удосконалення фізичних якостей борців вільного стилю кадетського віку (15–17 років): методичні рекомендації. Беер-Шева : Ізраїль. 2022. 10 с.
- 13.Лапицький В. О., Кулик Н. А. Особливості педагогічного контролю в процесі тренування футболістів. *Олімпійський та паралімпійський спорт*. 2023. № 3. С. 31-34. DOI 10.32782/olimpstu/2023.3.7
- 14.Лапицький В. О., Чхайло М. Б., Кулик Н. А. Підготовка воротаря у хокеї на траві: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 017 Фізична культура і спорт, галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2023. 92 с.
- 15.Лапицький В. О., Чхайло М. Б., Кулик Н. А. ТРЕНЕРСЬКА ПРАКТИКА В СИСТЕМІ ДЮСШ: навчально-методичний посібник з тренерської практики з дисципліни «Теорія та методика обраного виду спорту». 2 Видання з доповненням. Суми: ФОП Цьома С.П., 2023. 120 с.

- 16.Лапицький В.О., Кулик Н.А. Навчально-тренувальна і змагальна діяльність в процесі багаторічної підготовки юних воротарів (на прикладі футболу). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № . Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб.наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2023.Випуск 3К (162). С. 216-221*
[https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K\(162\)](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162))
- 17.Лапицький В.О., Кулик Н.А. Планування інтегральної підготовки спортсменок у хокеї на траві. *Promising areas for the development of physical culture, sports, fitness and recreation : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. С. 236-265.*
DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-314-9-10>